

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

ในการวิจัยการติดตามผลบัณฑิตที่จบจากวิทยาลัยครูภาคกลาง จะอำนวยความสะดวกแก่ การนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร และการเรียนการสอนในวิทยาลัยครู เพื่อ คุณภาพของบัณฑิตในรุ่นต่อไป การสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และขอเสนอแนะของผู้วิจัย ในบทนี้ มีรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสำรวจการปฏิบัติงานของ บัณฑิตที่จบจากวิทยาลัยครูภาคกลาง ในด้านบุคลิกภาพ การสอน การที่ค้นคว้าวิจัย และคำแนะนำบัณฑิต สำรวจสถานที่ที่พัฒนาความสามารถในการ ปฏิบัติงานในสถานต่าง ๆ เปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตมีในสภาพจริงและ ทัศนคติในทัศนะของบัณฑิตและผู้บริหารบัณฑิต เปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิต ที่ประสบความสำเร็จของการเป็นครูก่อนเข้าวิทยาลัยครูกับไม่มีประสบการณ์ และเปรียบเทียบความ สามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิตในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ บัณฑิตที่จบตามหลักสูตรของสภาการ- บัณฑิตครู 2519 ปีการศึกษา 2521 และปีการศึกษา 2522 จากวิทยาลัยครูภาคกลาง 5 สถาบัน คือ วิทยาลัยครูเพชรบุรี วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงครณ วิทยาลัยครู

ฉะเชิงเทรา และวิทยาลัยครูจันทบุรีและปฏิบัติงานสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา และมีวิทยานิพนธ์
ส่วนผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ช่วยการ อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่ของบัณฑิต

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นกำหนดสมรรถภาพของครูที่ศึกษาแบบสอบถามนี้จึงครอบคลุมด้าน
บุคลิกภาพ ความสามารถในการสอน ด้านทัศนคติต่ออาชีพครู และค่านิยมสัมพัทธ์ แบบสอบถาม
นี้แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการสำรวจความสามารถในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตมี ในสภาพที่เป็นจริง
และที่ทดลอง โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินค่าความสามารถที่บัณฑิตมี ในสภาพจริงและที่ทดลองการ
มี 5 คำเลือก ให้ผู้ตอบประเมินค่าเพียงคำตอบเดียว ในส่วนที่สองเป็นการสำรวจสถานภาพพัฒนา
ความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิต โดยกำหนดค่าให้พัฒนามาจากวิทยาลัยครูที่บัณฑิตจบการศึกษา
จากโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน หรือจากสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ

3. การทดลองเครื่องมือ

เพื่อเป็นการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ครูทรงคุณวุฒิ
คณาธิการศึกษามวลของกรมการฝึกหัดครู และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พิจารณาตรวจแก้ไข และนำมา
ปรับปรุงให้เหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา และภาษาในแต่ละข้อคำถามโดยให้ความชัดเจน เป็นที่เข้าใจตรงกัน
โดยผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปทดลองใช้กับบัณฑิตที่จบจากวิทยาลัยครู
ในกรุงเทพมหานครและผู้บังคับบัญชา จากนั้นนำมาแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่งผ่านการพิจารณาของ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง จึงนำไปใช้ เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังบัณฑิตที่จบจากวิทยาลัยครูภาคกลาง 300 ฉบับ และ
ผู้บังคับบัญชาก็อีก 300 ฉบับ โดยส่งทางไปรษณีย์พร้อมกับจดหมายขอความร่วมมือไปด้วย การตอบ
แบบสอบถามครั้งที่หนึ่งให้เวลาในการตอบ 15 วัน ถ้าผู้ตอบไม่ส่งแบบสอบถามกลับมาในเวลาดังกล่าว
ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามเตือนไปอีกครั้งหนึ่ง ให้ระยะเวลาในการตอบ 15 วันเช่นเดียวกัน ผลจาก

การเก็บข้อมูล โดแบบสอบถามกลับคืนมา เป็นจำนวนทั้งสิ้น 420 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 70.00

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และสถานที่พัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์หาค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบัณฑิตในสาขาจริงและห้วงการของบัณฑิตและบัณฑิตกับนิสิตจะประเมินความคิดเห็นเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยและเปรียบเทียบความสามารถกับบัณฑิตในสาขาจริงและห้วงการในทัศนะของบัณฑิตและบัณฑิตกับนิสิต โดยใช้ค่า t (t -test) และเปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตมีในสาขาจริงระหว่างผู้ประสงค์การเป็นครูก่อนเข้าวิทยาลัยครูกับผู้ที่ไม่มีประสงค์ โดยใช้ค่า t (t -test) การเปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตมีในสาขาจริงระหว่างบัณฑิตในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์กับบัณฑิตในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และบัณฑิตในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้ค่าเอฟ (F-test) เมื่อพบว่าแต่ละกลุ่มวิชามีความแตกต่างกัน ก็จะทำการทดสอบรายคู่ เพื่อจะดูทราบว่ากลุ่มใดแตกต่างกัน โดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe's Method) การวิเคราะห์ข้อมูลและการหาค่าสถิติต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตาราง และบรรยายความ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย สรุปได้โดยแบ่งเป็น 5 ตอน คือ

1. สภาพภาพของบัณฑิต
2. สถานที่พัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิต
3. ความคิดเห็นของบัณฑิต และบัณฑิตกับนิสิตเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตมีในสาขาจริง กับความสามารถในการปฏิบัติงานที่ต้องการ

4. ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตมีระหว่างบัณฑิตผู้มีประสบการณ์การเป็นครู ก่อนเข้าวิทยาลัยครู กับผู้ไม่มีประสบการณ์

5. ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตมีระหว่างบัณฑิตในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์บัณฑิตในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และบัณฑิตในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์

ตอนที่ 1 สถานภาพของบัณฑิตครูศาสตร์

บัณฑิตที่จบจากวิทยาลัยครูภาคกลางที่ตอบแบบสอบถาม รวมทั้งสิ้น 219 คน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี 72 คน วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา 77 คน วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ 43 คน วิทยาลัยครูระยอง 11 คน และวิทยาลัยครูจันทบุรี 16 คน สรุปเป็นข้อ ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ได้ดังนี้

1. สถานที่ทำงานของบัณฑิต ส่วนใหญ่ได้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล และสอนบางในระดับอุดมศึกษา โดยสอนในวิทยาลัยครูและวิทยาลัยอาชีวศึกษา ส่วนงานที่ไม่เกี่ยวกับการสอนมีบ้าง โดยบัณฑิตได้ทำงานในสำนักงานประถมศึกษาอำเภอ ทหารอากาศ และประกอบอาชีพส่วนตัว

2. จังหวัดที่บัณฑิตทำงาน บัณฑิตส่วนใหญ่ได้สอนในเขตจังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบของวิทยาลัยครูภาคกลาง มีส่วนน้อยที่ทำงานนอกเขตจังหวัดรับผิดชอบของวิทยาลัยครูภาคกลาง

3. วิชาที่ได้รับมอบหมายให้สอนในโรงเรียน บัณฑิตได้สอนตรงกับวิชาเอกและวิชาโท ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกับบัณฑิตที่ได้สอนไม่ตรงกับวิชาเอกและวิชาโท

4. งานสอนที่บัณฑิตได้สอนไม่มีการศึกษา 2524 ส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอน 16-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมากกว่า 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มีส่วนน้อยที่ได้สอนต่ำกว่า 16 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

5. งานที่บัณฑิตได้รับมอบหมายนอกเหนือการสอน ส่วนใหญ่เป็นงานปกครองนักเรียนและงานวิชาการ รองลงมาคือ งานการเงินและงานสารบรรณ มีจำนวนน้อยมาก ที่ไม่ต้องทำงานอื่น ๆ นอกเหนือไปจากงานสอน

ตอนที่ 2 สถานที่พัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิต

ผลการวิจัย ความคิดเห็นของบัณฑิตจากวิทยาลัยภาคกลาง 5 แห่ง เกี่ยวกับสถานที่พัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิตทั้ง 4 ด้าน คือ บุคลิกภาพ ความสามารถในการสอน ทัศนคติต่ออาชีพครู และมนุษยสัมพันธ์ พบว่า

ด้านบุคลิกภาพ

บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนที่บัณฑิตปฏิบัติงานเป็นที่พัฒนาบุคลิกภาพเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในเรื่อง ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน การตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน สำหรับวิทยาลัยครูจะเป็นสถานที่พัฒนาบุคลิกภาพได้บ้างในเรื่องการพูดชัดเจนและถูกต้อง ส่วนสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ จะไม่มีสถานที่พัฒนาบุคลิกภาพได้บ้างในเรื่องการเป็นคนอ่อนน้อมเป็นมิตรกับชนทุกชน และมี ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่

ด้านความสามารถในการสอน

บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนที่บัณฑิตปฏิบัติงานจะเป็นสถานที่พัฒนาความสามารถเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในเรื่องการให้โอกาสนักเรียนรวมวางแผนในการเรียนการสอน การควบคุมชั้น และเสริมสร้างให้นักเรียนมีระเบียบวินัย สำหรับวิทยาลัยครูจะเป็นสถานที่พัฒนาความสามารถได้ในเรื่องการใช้เทคนิควิธีสอนแบบต่าง ๆ ช่วยในการเรียนการสอน และเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ในวิชาที่สอนให้สอดคล้องกับคุณมุ่งหมายของหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ส่วนสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ จะเป็นสถานที่พัฒนาได้บ้างในเรื่องการเชื่อมโยงการสอนให้เข้ากับประสบการณ์ชีวิตประจำวันของนักเรียน และกระตุ้นให้นักเรียนพัฒนาทางสังคมและสร้างความเป็นตัวของตัวเอง

ด้านทัศนคติต่ออาชีพครู

บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนที่บัณฑิตปฏิบัติงานจะเป็นสถานที่พัฒนาทัศนคติต่ออาชีพครูเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการเอาใจใส่ต่อความประพฤติและการเรียนของนักเรียน มีความตั้งใจในการประกอบอาชีพครู สำหรับวิทยาลัยครูจะเป็นสถานที่พัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพครูได้บ้างใน

เรื่องการค้นคว้าหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ มีความรู้ในจรรยาและหน้าที่ครู ส่วนสิ่งแวกคลอนอื่น ๆ จะเป็นสถานที่ที่พัฒนาทัศนคติของอาชีพครูไ้บางอย่างในเรื่องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่ออาชีพครู และการมีความสนใจและเข้าใจในผู้อื่น

ค่านิยมของสังคม

บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนที่บัณฑิตปฏิบัติงานจะเป็นสถานที่ที่พัฒนามนุษย์สัมพันธ์เป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในเ้างานต่าง ๆ สำหรับวิทยาลัยครูจะเป็นสถานที่ที่พัฒนามนุษย์สัมพันธ์ไ้บางอย่างในเรื่องการเป็นผู้นำและถูกตามที่ดี การยินดีรับฟังคำวิจารณ์ที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตของทาง ๆ ของคน ส่วนสิ่งแวกคลอนอื่น ๆ จะเป็นสถานที่ที่พัฒนาไ้บางอย่างในเรื่องการสร้างคามเชื่อใจจากประชาชนในท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของ บัณฑิตและผู้บริหารเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตมีในสาขาจริง กับความสามารถในการปฏิบัติงานที่ตองการ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของ บัณฑิตและผู้บริหารเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตมี กับที่ตองการ ในด้านบุคลิกภาพ ความสามารถในการสอน ทัศนคติของอาชีพครู และมนุษยสัมพันธ์ พบว่า

ด้านบุคลิกภาพ

บัณฑิตและผู้บริหารประเมินบุคลิกภาพของบัณฑิตอยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนบุคลิกภาพที่ตองการ ทั้งบัณฑิตและผู้บริหารมีความตองการในระดับมากที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของ บัณฑิตเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ตนเองมีกับที่ตองการทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระดับ .05 ข้อที่แตกต่างกันมากที่สุดคือ การมีความรู้รอบตัวที่ทันเหตุการณ์บ้านเมือง ข้อที่แตกต่างกันน้อยที่สุดคือ การมีความรับผิดชอบในเ้างานที่ได้รับมอบหมาย

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้นำบังคับบัญชาเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่บัณฑิตมีที่ต่อง การ
ทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ข้อที่แตกต่างกันมากที่สุดคือ การตัดสินใจไวรวดเร็ว
และถูกต้องในการแก้ปัญหา ข้อที่มีความแตกต่างกันน้อยที่สุดคือ การแต่งกายได้สะอาดเรียบร้อย
เหมาะสม

เมื่อ เปรียบเทียบความคิดเห็นของบัณฑิตกับผู้นำบังคับบัญชาเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่บัณฑิตมี
ข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มี 5 ข้อ จาก 12 ข้อ ข้อที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ
การมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ข้อที่แตกต่างกันน้อยที่สุดคือ การมีความเมตตาากรุณา
เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

และเมื่อ เปรียบเทียบความคิดเห็นของบัณฑิตกับผู้นำบังคับบัญชาเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ต่อง การ
ข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีข้อเดียวจาก 12 ข้อ คือ การแต่งกายได้สะอาด
เรียบร้อยเหมาะสม

ความสามารถในการสอน

บัณฑิตประเมินความสามารถในการสอนที่ตนเองมีอยู่ในระดับมาก สำหรับผู้นำบังคับ
บัญชาประเมินความสามารถในการสอนของบัณฑิตอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความสามารถในการสอน
ที่ต่องการ ทั้งบัณฑิตและผู้นำบังคับบัญชาที่มีความต่องการในระดับมากที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับความสามารถในการสอนที่ตนเองมี
กับที่ต่องการ ทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ข้อที่แตกต่างกันมากที่สุดคือ การช่วยแก้ปัญหา
ด้านการเรียนแก่นักเรียนเป็นรายบุคคล ข้อที่แตกต่างกันน้อยที่สุดคือ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม
การเรียนการสอน

เมื่อ เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้นำบังคับบัญชาเกี่ยวกับความสามารถในการสอนที่บัณฑิต
มีกับที่ต่องการ ทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ข้อที่แตกต่างกันมากที่สุดคือ การช่วย
แก้ปัญหาด้านการเรียนแก่นักเรียนเป็นรายบุคคล ข้อที่แตกต่างกันน้อยที่สุดคือ การกระตุ้นให้นักเรียน
พัฒนาทางสังคมและสร้างความเป็นตัวของตัวเอง

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบัณฑิตกับดุษฎีบัณฑิต เกี่ยวกับความสามารถในการสอน
ที่บัณฑิตมี ข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีจำนวน 9 ข้อ จาก 21 ข้อ ข้อที่แตกต่างกัน
มากที่สุดคือ การเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในวิชาที่สอนได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
และเนื้อหาวิชา ข้อที่แตกต่างกันน้อยที่สุดคือ การช่วยแก้ปัญหาทางการเรียนแก่นักเรียนเป็นรายบุคคล

และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบัณฑิตกับดุษฎีบัณฑิต เกี่ยวกับความสามารถในการ
สอนที่ทองการ ทุกข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทัศนคติต่ออาชีพครู

บัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตประเมินทัศนคติต่ออาชีพครูของบัณฑิตอยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วน
ทัศนคติต่ออาชีพครูที่ทองการ ทั้งบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตมีความทองการในระดับมากที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับทัศนคติที่ตนเองมีกับที่ทองการ ทุกข้อ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ข้อที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ การคนควหาความรู้ใหม่
เสมอ ข้อที่แตกต่างกันน้อยที่สุด คือ การขอตรงต่อหน้าที่การงาน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของดุษฎีบัณฑิตเกี่ยวกับทัศนคติที่บัณฑิตมีกับที่ทองการ
ทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ข้อที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ การสร้างชื่อเสียงให้
แก่โรงเรียนด้วยวิธีต่าง ๆ ข้อที่แตกต่างกันน้อยที่สุด คือ การมีความศรัทธาในอาชีพครู

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบัณฑิตกับดุษฎีบัณฑิตเกี่ยวกับทัศนคติต่ออาชีพครูที่บัณฑิตมี
ข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มี 11 ข้อ จาก 12 ข้อ ข้อที่แตกต่างกันมากที่สุดคือ การ
วางตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและผู้อื่น ข้อที่แตกต่างกันน้อยที่สุด คือ การมีคุณธรรมและความเสียสละ

และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของ บัณฑิตกับดุษฎีบัณฑิตเกี่ยวกับทัศนคติต่ออาชีพครู
ที่ทองการ ทุกข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ค่านิยมสัมพันธ

บัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตประเมินค่านิยมสัมพันธของบัณฑิตอยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วน

มนุษย์สัมพันธ์ทางการ พหุบัณฑิตและผู้นำบัณฑิตมีความต้องการในระดับมากที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับมนุษย์สัมพันธ์ตนเองมีกับที่ทางการ
ทุกขอแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ขอที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ การสร้างความเชื่อถือ
จากประชาชนในท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ขอที่แตกต่างกันน้อยที่สุด คือ การเข้าร่วมกิจกรรม
ต่าง ๆ ของโรงเรียน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้นำบัณฑิตเกี่ยวกับมนุษย์สัมพันธ์ที่มีกับที่
ทางการ ทุกขอแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ขอที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ การสร้าง
ความเชื่อถือจากประชาชนในท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ขอที่แตกต่างกันน้อยที่สุด คือ การให้
ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในแผนต่าง ๆ

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบัณฑิตกับผู้นำบัณฑิตเกี่ยวกับมนุษย์สัมพันธ์ที่มี
ขอที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มี 6 ขอ จาก 10 ขอ ขอที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ
การให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในแผนต่าง ๆ ขอที่แตกต่างกันน้อยที่สุด คือ การเป็นผู้นำและ
ผู้ถามที่ดี

และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบัณฑิตกับผู้นำบัณฑิตเกี่ยวกับมนุษย์สัมพันธ์
ที่ทางการ ทุกขอไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในการจัดอันดับความสำคัญเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตมี และที่ต้องการ
ในทางต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของบัณฑิตและบัณฑิตบัณฑิตสภา ผลการวิจัยพบว่า

ด้านบุคลิกภาพ บัณฑิตและบัณฑิตบัณฑิตสภาที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับบุคลิกภาพ
ที่บัณฑิตมีและที่ต้องการ อยู่ในอันดับสูงคือ ความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ส่วนที่มีความเห็น
แตกต่างกันในบุคลิกภาพที่บัณฑิตมี อยู่ในอันดับต่ำ แต่มีความต้องการในอันดับสูงคือ การมีความรู้
รอบตัวดี ทันเหตุการณ์บ้านเมือง

ด้านการสอน บัณฑิตและบัณฑิตบัณฑิตสภาที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับความ
สามารถในการสอนที่บัณฑิตมี และที่ต้องการ อยู่ในอันดับสูงคือ การควบคุมชั้นและเสริมสร้างให้นักเรียน
มีระเบียบวินัย สำหรับที่บัณฑิตและบัณฑิตบัณฑิตสภาที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน อยู่ในอันดับต่ำคือ การให้โอกาส
รวมวางแผนในการเรียนการสอน ส่วนที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันในความสามารถในการสอนที่บัณฑิตมี
อยู่ในอันดับต่ำ แต่มีความต้องการในอันดับสูงคือ การชี้ปัญหาการเรียนแก่นักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้านทัศนคติต่ออาชีพครู บัณฑิตและบัณฑิตบัณฑิตสภาที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับ
ทัศนคติต่ออาชีพครูที่บัณฑิตมีและที่ต้องการ อยู่ในอันดับสูงคือ การซื้อตรงต่อหน้าที่การงาน สำหรับ
ที่บัณฑิตและบัณฑิตบัณฑิตสภาที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน อยู่ในอันดับต่ำคือ การใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์
ต่ออาชีพครู ส่วนที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยที่บัณฑิตและบัณฑิตบัณฑิตสภาประเมินทัศนคติที่บัณฑิตมีและ
บัณฑิตบัณฑิตสภาประเมินทัศนคติต่ออาชีพครูที่ต้องการของบัณฑิต อยู่ในอันดับต่ำ ส่วนบัณฑิตบัณฑิตสภาประเมินทัศนคติ
ต่ออาชีพครูที่ตนเองต้องการอยู่ในอันดับสูงคือ การทนความเครียดใหม่อยู่เสมอ

ด้านมนุษยสัมพันธ์ บัณฑิตและบัณฑิตบัณฑิตสภาที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์
ที่บัณฑิตมีและที่ต้องการอยู่ในอันดับสูงคือ การให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในทางต่าง ๆ ส่วนที่มีความ
คิดเห็นแตกต่างกัน โดยที่บัณฑิตและบัณฑิตบัณฑิตสภาประเมินมนุษยสัมพันธ์ที่บัณฑิตมี และบัณฑิตบัณฑิตสภาประเมินมนุษยสัมพันธ์
ที่ต้องการ อยู่ในอันดับต่ำ ส่วนบัณฑิตบัณฑิตสภาประเมินมนุษยสัมพันธ์ที่ต้องการอยู่ในอันดับสูงคือ การสร้าง
ความเชื่อถือจากประชาชนในท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น

สำหรับค่าเฉลี่ยในภาพบุคลิกภาพ การสอน ที่ทัศนคติต่ออาชีพครู และมนุษยสัมพันธ์
ที่บัณฑิตมี และที่ทองการ พบว่า ความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานที่
ตนเองมี และที่ทองการแตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับความสมรรถ
ในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตมี และที่ทองการของบัณฑิต แตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน ความคิดเห็นของ
บัณฑิตและผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับความสมรรถในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตมี เฉพาะภาพบุคลิกภาพ
ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน และความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับ
ความสามารถในการปฏิบัติงานที่ทองการ ทุก ๆ ด้านไม่แตกต่างกัน

~~ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับ
ความสามารถในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตมีระหว่างบัณฑิตผู้มีประสบการณ์การเป็นครูก่อนเข้าวิทยาลัยครู
กับผู้ไม่มีประสบการณ์~~

ผลการศึกษาวิจัยความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงาน
ที่บัณฑิตมีของบัณฑิตผู้มีประสบการณ์การเป็นครูก่อนเข้าวิทยาลัยครูกับผู้ไม่มีประสบการณ์ ทั้ง 4 ด้าน
คือ บุคลิกภาพ ความสามารถในการสอน ที่ทัศนคติต่ออาชีพครู และมนุษยสัมพันธ์ พบว่า

ภาพบุคลิกภาพ

การเปรียบเทียบบุคลิกภาพของบัณฑิตผู้มีประสบการณ์การเป็นครูก่อนเข้าวิทยาลัยครู
กับผู้ไม่มีประสบการณ์ ในความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา ทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
โดยที่ผู้บังคับบัญชาประเมินผู้ที่มีประสบการณ์มีบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก สำหรับผู้ไม่มีประสบการณ์ มี

บุคลิกภาพอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่แตกต่างมากที่สุด คือ การมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน
งาน ข้อที่แตกต่างที่น้อยที่สุด คือ การพูดโต้ตอบและถูกตอง

ความสามารถในการสอน

การเปรียบเทียบความสามารถในการสอนของบัณฑิตผู้มีประสบการณ์การ เป็นครูก่อน
เข้าวิทยาลัยครูกับผู้มีประสบการณ์ ในความคิดเห็นของผู้นับถึงบัญชีฯ ทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ที่ระดับ .05 โดยที่ผู้นับถึงบัญชีฯ ประเมินผู้มีประสบการณ์มีความสามารถในการสอนอยู่ในระดับมาก
สำหรับผู้มีประสบการณ์มีความสามารถในการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่แตกต่างมากที่สุด คือ
การไรเทคนิควิธีการสอนแบบต่าง ๆ ช่วยในการเรียนการสอน ส่วนข้อที่แตกต่างที่น้อยที่สุด คือ จินตม
หนังสือจรรยาบรรณฯ ตกแต่งห้องเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้แก่นักเรียน

ทัศนคติต่ออาชีพครู

การ เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพครูของบัณฑิตผู้มีประสบการณ์การ เป็นครูก่อนเข้า
วิทยาลัยครูกับผู้มีประสบการณ์ ในความคิดเห็นของผู้นับถึงบัญชีฯ ทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ที่ระดับ .05 โดยที่ผู้นับถึงบัญชีฯ ประเมินผู้มีประสบการณ์ที่ทัศนคติต่ออาชีพครูอยู่ในระดับมาก สำหรับผู้
ไม่มีประสบการณ์ที่ทัศนคติต่ออาชีพครูอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่แตกต่างมากที่สุดคือ การวางตนเป็น
แบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและผู้อื่น ข้อที่แตกต่างที่น้อยที่สุดคือการมีคุณธรรมและความเสียสละ

ความนิยมสัมพันธ์

การ เปรียบเทียบความนิยมสัมพันธ์ของบัณฑิตผู้มีประสบการณ์การ เป็นครูก่อนเข้าวิทยาลัยครู
กับผู้มีประสบการณ์ ในความคิดเห็นของผู้นับถึงบัญชีฯ ทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

โดยที่ผู้บังคับบัญชามีประสิทธิผลมีนุษย์สัมพันธ์อยู่ในระดับมาก สำหรับผู้ไม่มีประสิทธิผลมีนุษย์สัมพันธ์อยู่ในระดับมากเช่นกัน ข้อที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี ข้อที่แตกต่างกันน้อยที่สุด คือ การมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนและบุคลากรของนักเรียน

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานที่บังเกิดผลของบัณฑิตในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์กับบัณฑิตในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และบัณฑิตในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์

ผลการวิจัยความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานที่บังเกิดผลของบัณฑิตในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์กับบัณฑิตในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และบัณฑิตในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ ทั้ง 4 ด้าน คือ บุคลิกภาพ ความสามารถในการสอน ทักษะการใช้อาวุธ และมนุษยสัมพันธ์ พบว่า

ด้านบุคลิกภาพ

การเปรียบเทียบบุคลิกภาพระหว่างบัณฑิตในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์กับบัณฑิตในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และบัณฑิตในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ ในความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา ทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยที่ผู้บังคับบัญชามีบัณฑิตในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์มีบุคลิกภาพสูงกว่าบัณฑิตในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และบัณฑิตในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์

ด้านความสามารถในการสอน

การเปรียบเทียบความสามารถในการสอนระหว่างบัณฑิตในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์กับบัณฑิตในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และบัณฑิตในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ ในความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา ทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยที่ผู้บังคับบัญชามีบัณฑิตในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์มีความสามารถในการสอนสูงกว่าบัณฑิตในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และบัณฑิตในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์

ด้านทักษะการใช้อาวุธ

การเปรียบเทียบทักษะการใช้อาวุธระหว่างบัณฑิตในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์กับบัณฑิตในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และบัณฑิตในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ ในความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา ทุกข้อ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยที่ผู้บังคับบัญชาประเมินบัณฑิตในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ มีทัศนคติต่ออาชีพครูสูงกว่าบัณฑิตในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และบัณฑิตในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์

ค่านิยมสัมพันธ

การเปรียบเทียบค่านิยมสัมพันธระหว่างบัณฑิตในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์กับบัณฑิตในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และบัณฑิตในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ ในความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา ครอบคลุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยที่ผู้บังคับบัญชาประเมินบัณฑิตในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์มีค่านิยมสัมพันธสูงกว่าบัณฑิตในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และบัณฑิตในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ทัศนคติเห็นของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตมีและที่ต้องการ มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. สถานภาพของบัณฑิต

จากผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูภาคกลางในปีการศึกษา 2521 และปีการศึกษา 2522 ส่วนใหญ่ได้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และอยู่ในเขตจังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบของวิทยาลัยครูภาคกลาง ซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์ของการผลิตบัณฑิตของวิทยาลัยครูที่กำหนดไว้ให้นักศึกษาเข้าในวิทยาลัยครู โดยการแบ่งเขต เพื่อให้ นักเรียนได้ศึกษาในวิทยาลัยครูใกล้ท้องถิ่นของตน และกลับไปประกอบอาชีพในท้องถิ่นของตน วิชาที่บัณฑิตได้สอนตรงกับวิชา เอกและวิชาโทส่วนใหญ่เป็นผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา ส่วนที่ได้สอนวิชาไม่ตรงวิชาเอกและวิชาโท ส่วนใหญ่จะเป็นผู้สอนในระดับประถมศึกษา เพราะหลักสูตรของประถมศึกษาเป็นหลักสูตรผสมผสาน แบ่งเป็น 4 กลุ่มวิชา แต่หลักสูตรของมัธยมศึกษา เป็นหลักสูตรแบบแยกมี 2 ส่วนคือ วิชาสามัญต่าง ๆ เช่นภาษาไทย, สังคมศึกษา, พละนาฏย, วิทยาศาสตร์

¹ กรมการฝึกหัดครู, นโยบายและการจัดการฝึกหัดครู ตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะเวลาที่ 4 (2520 - 2524), หน้า 37.

กับวิชาพื้นฐานอาชีพต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรม, เกษตรกรรม, คหกรรม, พาณิชยกรรม, ศิลปหัตถกรรม, ศิลปศึกษา เมื่อเป็นเช่นนี้การจัดหลักสูตรในวิทยาลัยครูควรจะผลิตครู 2 ระดับ คือ ผลิตครูสอนประถมศึกษาพวกหนึ่ง และครูสอนมัธยมศึกษาอีกพวกหนึ่ง ครูที่สอนในระดับ ประถมศึกษาจะต้องเน้นให้วิชาที่ครูสัมพันธ์กับ 4 กลุ่มวิชาในหลักสูตรประถมศึกษาคือ กลุ่มทักษะ ที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ตลอดจนฝึกงานที่จำเป็นสำหรับครูประถมศึกษา ซึ่งหลักสูตร ปริญญาตรีทางการศึกษา (4 ปี) สาขาวิชาการประถมศึกษาพุทธศักราช 2524 ของกรมการ ฝึกหัดครู ได้เน้นงานที่ผู้เรียนจะต้องไปปฏิบัติจริงในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ² กรมการฝึกหัดครูจะคัดเลือกใช้หลักสูตรใหม่ในปีการศึกษา 2525 โดยจะทดลองในวิทยาลัยครู กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับหลักสูตรที่จะใช้สำหรับผลิตครูสอนมัธยมศึกษาควรเน้นวิชา เอก วิชาโทเช่นเดิม แต่ควรให้วิชาต่าง ๆ สัมพันธ์กับหลักสูตรมัธยมศึกษาด้วย เพราะการ ปรับปรุงหลักสูตรของกรมการฝึกหัดครูแผนการศึกษา ระยะที่ 5 ให้มีการปรับปรุงหลักสูตร สาธารณะให้สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา³

งานสอนของบัณฑิตส่วนใหญ่สอนมากกว่า 16 ชั่วโมงขึ้นไป อาจเป็นเพราะโรงเรียน ประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาในชนบท ส่วนใหญ่ครูไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน จึงต้อง สอนมากกว่าชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในการติดตามผลผู้สำเร็จจากสถาบันฝึกหัดครู ได้เสนอแนะให้ลด ชั่วโมงสอนของครูประจำการให้ลดลง ไม่ควรเกินสัปดาห์ละ 20 ชั่วโมง เพื่อจะได้มีเวลา

¹ กรมวิชาการ, คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2520 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2521), หน้า 3, 39.

² กรมการฝึกหัดครู, หลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา (4 ปี) สาขาวิชาการประถมศึกษา พุทธศักราช 2524 (กรุงเทพมหานคร : กรมการฝึกหัดครู, 2524), หน้า 13

³ กรมการฝึกหัดครู, ปีสิบเจ็ดปีการสถาปนากรมการฝึกหัดครู, หน้า 11

ในการเตรียมการสอน และตรวจงานมากขึ้น¹ นอกเหนือจากงานสอนแล้ว บัณฑิตส่วนใหญ่ต้องใช้เวลากับงานอื่น ๆ ที่นอกเหนืองานสอน เช่น งานปกครองนักเรียน งานวิชาการ งานสารบรรณ งานห้องสมุด ฯลฯ เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จะไม่มีบุคลากรที่บรรจุมาเพื่อทำหน้าที่เหล่านี้ จึงต้องให้ครูประจำการทำงานเหล่านี้ ซึ่งในหลักสูตรสาขาวิชาการประถมศึกษา ที่จะทดลองใช้ในปีการศึกษา 2525 ได้บรรจุงานกิจการนักเรียน และงานธุรการไว้ด้วย ซึ่งนักเรียนที่จบจากหลักสูตรนี้จะมีความรู้ในเรื่องงานอื่น ๆ นอกเหนือจากงานสอนมากขึ้น สำหรับหลักสูตรสาขาวิชาการมัธยมศึกษา ยังไม่มี จึงควรบรรจุงานอื่น ๆ นอกเหนือจากงานสอนเข้าไปในวิชาชีพครู เน้นการปฏิบัติใหม่าก เพื่อจะให้เด็กศึกษามีความรู้ในเรื่องงานเหล่านี้ ก่อนที่จะสำเร็จออกไปปฏิบัติงานในอาชีพครู

2. สถานที่ที่พัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิต

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่บัณฑิตปฏิบัติงานเป็นสถานที่ที่พัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานในทุกด้าน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

สถานที่ที่พัฒนามุขลิกภาพ

โรงเรียนที่บัณฑิตปฏิบัติงานจะเป็นที่พัฒนามุขลิกภาพเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะเกี่ยวกับความกระตือรือร้นและความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน อาจเป็นเพราะเรื่องนี้เป็นสิ่งที่จำเป็นมากสำหรับบุคลิภาพของครู เมื่อโรงเรียนเป็นที่พัฒนามุขลิกภาพ วิทยาลัยครูควรจัดให้นักศึกษาได้มีโอกาสใกล้ชิด สัมผัสกับโรงเรียนใหม่มาก อาจจัดให้ปฏิบัติงานในโรงเรียนเป็นระยะ ๆ ตั้งแต่แรกเข้าจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา โรงเรียนจะโคช่วยเหลือพัฒนามุขลิกภาพของการเป็นครูให้ การที่วิทยาลัยครูไม่ได้รับความสำเร็จในการพัฒนามุขลิกภาพอื่น ๆ นอกจากการพูดโคชัดเจนและถูกต้อง นอกจากให้ฝึกภาคปฏิบัติในโรงเรียนแล้ว วิทยาลัยครูอาจต้องเพิ่มโครงการพัฒนามุขลิกภาพให้นักศึกษามาก เพื่อจะได้นำไปใช้โคจริง มีการประเมินผลของการฝึกควย สำหรับสิ่งแวดลอมอื่น ๆ จะพัฒนาโคมากในเรื่องการเป็นคนอ่อนน้อม เป็นมิตรกับชนทุกระดับ เมื่อเป็นเช่นนี้ในวิทยาลัยครูควรส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนใหม่มาก จะโคช่วยเหลือพัฒนามุขลิกภาพจากการเข้าร่วมกิจกรรม

¹ กรมการฝึกหัดครู, การติดตามผลการฝึกหัดครู (กรุงเทพมหานคร : กรมการฝึกหัดครู, 2521), หน้า 54.

สถานที่ที่พัฒนาความสามารถในการสอน

โรงเรียนที่บัณฑิตปฏิบัติงานจะเป็นที่พัฒนาความสามารถในการสอนเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะเกี่ยวกับการให้โอกาสนักเรียนร่วมวางแผนในการเรียนการสอน การควบคุมชั้นและเสริมสร้างให้นักเรียนมีระเบียบวินัย อาจเป็นเพราะการพัฒนาความสามารถในการสอนจะต้องอาศัยประสบการณ์จากการปฏิบัติงานสอนที่เป็นประสบการณ์ตรง สำหรับวิทยาลัยครูช่วยพัฒนาไต่ถามเกี่ยวกับการใช้เทคนิควิธีสอนต่าง ๆ ช่วยในการเรียนการสอน และการเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมได้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเนื้อหาวิชา อาจเป็นเพราะหลักสูตรของวิทยาลัยครูมีการเรียนวิธีสอนต่าง ๆ ในวิชาชีพครู มีการฝึกหัดสอนในชั้นเรียน ฝึกหัดเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของวิชาต่าง ๆ จึงช่วยพัฒนาเรื่องนี้ไต่ถาม แต่เมื่อความสามารถในการสอนต่าง ๆ ส่วนใหญ่ได้พัฒนามาจากโรงเรียนหลักสูตรการเรียนการสอนในวิทยาลัยครู จึงควรให้มีการปฏิบัติในโรงเรียนให้มากขึ้น

สถานที่ที่พัฒนาทัศนคติต่ออาชีพครู

โรงเรียนที่บัณฑิตปฏิบัติงานจะเป็นที่พัฒนาทัศนคติต่ออาชีพครูเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะเกี่ยวกับการเอาใจใส่ต่อความประพฤติและการเรียนของนักเรียน ความตั้งใจในการประกอบอาชีพครู อาจเป็นเพราะการปฏิบัติได้คลุกคลีอยู่กับการสอนเป็นเวลาประมาณ 1 - 2 ปี ความรับผิดชอบในหน้าที่ครู ทำให้บัณฑิตมีทัศนคติต่ออาชีพครูมากขึ้น และการที่วิทยาลัยครูได้พัฒนาเกี่ยวกับการค้นคว้าความรู้ใหม่อยู่เสมอ อาจเป็นเพราะความพร้อมของวิทยาลัยครูที่เอื้อต่อการค้นคว้า เช่น ห้องสมุด ตลอดจนการมอบหมายของอาจารย์สอนในวิชาต่าง ๆ ทำให้นักศึกษาต้องค้นคว้าอยู่เสมอ ส่วนสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ จะช่วยพัฒนาเกี่ยวกับความสนใจและความเข้าใจผู้อื่น เมื่อเป็นเช่นนี้วิทยาลัยครูควรสนับสนุนการจัดกิจกรรมนักศึกษาให้มากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมของนักศึกษาในวิทยาลัยครูอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เมื่อเทียบกับสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ควรจัดในรูปชมรมประสบการณ์วิชาชีพครู ให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อพัฒนาทัศนคติต่ออาชีพครู

¹ จรุง ภาวจักร, "การศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในภาคกลาง" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 68.

สถานพัฒนาชุมชน

โรงเรียนที่ปฏิบัติปฏิบัติงานจะเป็นที่พัฒนาชุมชนเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน อาจเป็นเพราะบังเอิญเห็นว่า กิจกรรมและการให้ความร่วมมือแก่โรงเรียน เป็นบทบาทสำคัญนอกเหนือการสอนและการที่วิทยาลัยครูช่วยพัฒนาชุมชนเล็กน้อย อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันวิทยาลัยครูมุ่งแต่การเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นส่วนใหญ่ การให้นักศึกษาออกปฏิบัติในโรงเรียนและชุมชนมีน้อยมาก เมื่อเป็นเช่นนั้นวิทยาลัยครูควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษามีโอกาสร่วมทำงานกับคนทุกประเภท อาจเป็นการเข้าร่วมในกิจกรรมของนักศึกษาเอง เน้นการฝึกปฏิบัติในชนบท ตลอดจนส่งเสริมการออกค่ายอาสาพัฒนา เพื่อให้สิ่งเหล่านี้ช่วยพัฒนาชุมชนของนักศึกษาก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา

3. ความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้นำชุมชน เกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตมีในสภาพจริง กับความสามารถในการปฏิบัติงานที่ต้องการ จากผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้นำชุมชน เกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตมี และที่ต้องการ ในด้านบุคลิกภาพความสามารถในการสอน ทั้งนักคิดอาชีพครู และชุมชนสัมพันธ์ สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

ด้านบุคลิกภาพ

ความคิดเห็นของบัณฑิต เกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ตนเองมีกับที่ต้องการ ข้อที่แตกต่างกันมากที่สุดคือ การมีความรอบรู้ตัวที่ ทันเหตุการณ์บ้านเมืองอาจเป็น เพราะปัจจุบันความรู้ให้ทันเหตุการณ์บ้านเมืองเป็นสิ่งสำคัญมากยิ่งขึ้นในชนบทชาวบ้านส่วนใหญ่มักมีความคิดว่า ครูเป็นผู้นำในชนบท มีความรอบรู้ทุกอย่าง ครูจึงจำเป็นต้องสร้างความรู้ของตนให้ทันเหตุการณ์บ้านเมือง

ความคิดเห็นของผู้นำชุมชน เกี่ยวกับบุคลิกภาพที่บัณฑิตมีกับที่ต้องการ ข้อที่แตกต่างมากที่สุดคือ การตัดสินใจใครวคเร็วและถูกต้องในการแก้ปัญหา อาจเป็นเพราะว่าบัณฑิตที่จบออกไป ขณะศึกษาในวิทยาลัยครูไม่ค่อยมีโอกาสในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ เพราะส่วนใหญ่การเรียนการสอน

ในวิทยาลัยครูใ้การสอนแบบบรรยายทุกสาขาวิชา¹ เมื่อไปปฏิบัติงานจริง จึงตัดสินใจได้ไม่ดี ยิ่งเป็น
การเริ่มทำงานใหม่ ๆ บัณฑิตจะไม่กล้าตัดสินใจ

ความคิดเห็นของบัณฑิตกับผู้บังคับบัญชา เกี่ยวกับบุคลิกภาพที่บัณฑิตมี ข้อที่แตกต่างกันมาก
ที่สุดคือ การมีคามรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย อาจเป็นเพราะผู้บังคับบัญชาทั่วไปมักมุ่งในงาน
อื่น ๆ นอกเหนือจากงานสอนซึ่งจากผลการวิจัย จะเห็นได้ว่าบัณฑิตเกือบทุกคนมีงานอื่นนอกเหนือจากงาน
สอน การมอบงานอื่น ๆ ให้บัณฑิตทำ บัณฑิตอาจทำได้ไม่ดี เพราะหลักสูตรการฝึกหัดครูจะเน้นวิชา
การมากกว่ากิจกรรม²

ความคิดเห็นของบัณฑิตกับผู้บังคับบัญชา เกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ต้องการ เกือบทุกข้อไม่แตกต่าง
กันมีข้อเดียวที่ความต้องการแตกต่างกันคือ การแต่งกายได้สะอาดเหมาะสม ผู้บังคับบัญชาต้องการสูงกว่าบัณฑิต
อาจเป็นเพราะคนละวัยกัน ทำให้มีความต้องการต่างกัน

ในกานบุคลิกภาพที่มึ่ความคิดเห็นแตกต่างกันเหล่านี้ วิทยาลัยครูอาจต้องฝึกให้
นักศึกษาคนคว้ความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ จนเป็นนิสัย ในการเรียนการรมมีกามอบงานหรือปัญหาให้นักศึกษา
ฝึกการตัดสินใจ สำหรับหลักสูตรควรฝึกงานอื่น ๆ นอกเหนืองานสอนที่จำเป็นสำหรับครูประถมศึกษา
และครูมัธยมศึกษา และฝึกปฏิบัติในโรงเรียนใหม่าก จะได้เห็นแบบอย่างที่ดีในโรงเรียน นอกจาก
นี้อาจจัดโครงการพัฒนาบุคลิกภาพให้แก่นักศึกษา

ด้านความสามารถในการสอน

ความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับความสามารถในการสอนที่ตนเองมีกับที่ที่ต้องการ ข้อที่
แตกต่างกันมากที่สุดคือ การช่วยแก้ปัญหาทางการเรียนแก่นักเรียนเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับความคิด
เห็นของผู้บังคับบัญชา เกี่ยวกับความสามารถในการสอนที่บัณฑิตมีกับที่ที่ต้องการ อาจเป็นเพราะการแก้ปัญหา

¹ ภัทรา นิคมานนท์, "การศึกษาพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์วิทยาลัยครู" ใน นิตยสารวิจัยทางการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2522),

หน้า 333.

² กรมการฝึกหัดครู, การวิเคราะห์และการประเมินผลการสุตรการฝึกหัดครู 2519 ของสภาการฝึกหัดครู (กรุงเทพมหานคร : จักรเพชรการพิมพ์, 2522), หน้า 248.

การเรียนรู้ให้นักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ทั้งใช้เทคนิคและประสบการณ์

ความคิดเห็นของบัณฑิตกับบัณฑิตศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการสอนที่บัณฑิต
ขอที่แตกต่างกันมากที่สุดคือ การเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในวิชาที่สอนได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย
ของหลักสูตรและเนื้อหาวิชา อาจเป็นเพราะการที่นักการศึกษาเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในวิชาวิธี
สอนกลุ่มวิชาต่าง ๆ ในวิทยาลัยครู เป็นสถานการณ์จำลอง เพื่อไปเขียนจริง ๆ ในโรงเรียนจึงเขียน
ไม่ได้

ความคิดเห็นของบัณฑิตกับบัณฑิตศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการสอนที่ตรงการ
ทุกขอไม่แตกต่างกัน แสดงว่าความสามารถในการสอนเหล่านี้เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเป็นครู

ในกานความสามารถในการสอนที่ความคิดเห็นแตกต่างกันเหล่านี้ วิทยาลัยครูอาจ
ต้องฝึกให้นักศึกษาสังเกตนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียน และเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา ในหลักสูตรวิชาชีพ
ครู จะต้องฝึกให้นักศึกษาแก้ปัญหา ให้สังเกตและศึกษารายกรณี ตลอดจนให้ฝึกปฏิบัติในโรงเรียน
บ่อย ๆ มีการจัดให้นักศึกษาฝึกเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งขณะฝึกสอน
จะค่อนข้างเผลอ ฝึกเขียนไปบ่อย ๆ และถูกตอง นอกจากนี้วิทยาลัยครูจะฝึกให้นักศึกษามีความ
สามารถเหล่านี้แล้ว ทางโรงเรียนก็ควรต้องจัดบรรยากาศในโรงเรียนให้อำนวยความสะดวกปฏิบัติงานของ
บัณฑิต เพราะปัญหาที่บัณฑิตมากที่สุดคือ การขาดอุปกรณ์การสอน และโรงเรียนไม่เพียงพอประมาณใน
การสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ถ้าโรงเรียนจะช่วยหาทางส่งเสริมบรรยากาศด้านการเรียน
การสอนในโรงเรียน จะช่วยให้นักศึกษาปฏิบัติงานการสอนมีคุณภาพยิ่งขึ้น

กานทัศนคติต่ออาชีพครู

ความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับทัศนคติต่ออาชีพครูที่ตนเองมีกับที่ตรงการ ขอที่แตกต่างกัน
มากที่สุด การก่นหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ อาจเป็นเพราะลักษณะของครูจะต้องมีความรู้และทักษะ
ที่ทันต่อสภาพและเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ครูจึงจำเป็นต้องหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ

¹ รัตนา ศิริพานิช และคณะ, "การติดตามผลนักศึกษาที่จบครูศาสตร์จากวิทยาลัยครู
17 แห่ง ปีการศึกษา 2518 และ 2519." หน้า 47.

² สวัสดิ์ ทรัพย์จวบ, "การพัฒนาการฝึกหัดครูเพื่อพัฒนาประเทศ (ทัศนะโลก วิทยาลัยครู
พิจุลสงคราม, 2520), หน้า 178 (อัครสำเน).

ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับทัศนคติต่ออาชีพครูที่บัณฑิตมี และที่ต้องการ ข้อที่
แตกต่างกันมากที่สุดคือ การสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนด้วยวิธีต่าง ๆ อาจเป็นเพราะประสบการณ์
ในการเป็นครูเพียง 1-2 ปี เป็นระยะเริ่มทำงาน บัณฑิตจึงไม่รู้วิธีการสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน
ว่าจะทำอย่างไร

ความคิดเห็นของบัณฑิตกับผู้บังคับบัญชา เกี่ยวกับทัศนคติต่ออาชีพครูที่บัณฑิตมี ข้อที่แตกต่างกัน
มากที่สุดคือ การวางตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและผู้นอ อาจเป็นเพราะผู้บังคับบัญชาประเมิน
บัณฑิตสูงเกินไป การที่ผู้บังคับบัญชามีประสบการณ์ในการทำงานเป็นเวลานาน คลุกคลีอยู่กับนักเรียน
และผู้ปกครองตลอดเวลา ขณะที่บัณฑิตเพิ่งเริ่มทำงานเพียง 1-2 ปี อีกประการวัยของบัณฑิตที่เพิ่ง
สำเร็จการศึกษาเป็นวัยเริ่มเป็นผู้ใหญ่ โอกาสที่จะวางตนเป็นแบบอย่างเช่นผู้บังคับบัญชา คงทำได้ยาก
ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับเจตคติของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูว่า
ครูมีเจตคติในอภัยและปานกลางในทุกเรื่อง

ความคิดเห็นของบัณฑิตกับผู้บังคับบัญชา เกี่ยวกับทัศนคติต่ออาชีพครูที่ต้องการ ทุกข้อไม่
แตกต่างกัน แสดงว่า ทัศนคติต่ออาชีพครูเหล่านี้มีความจำเป็นสำหรับการเป็นครู

ในด้านทัศนคติต่ออาชีพครูที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันเหล่านี้ วิทยาลัยครูจะต้องฝึกให้
นักศึกษารู้จักคนควารู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ให้นักศึกษาเข้าร่วมชมรมประสบการณ์ในวิชาชีพครู
และฝึกปฏิบัติในโรงเรียนบ่อย ๆ เพื่อจะได้เห็นแบบอย่างที่ดีก่อนที่จะจบออกไปประกอบอาชีพครู
นอกจากวิทยาลัยครูแล้วทางโรงเรียนควรต้องส่งเสริมบัณฑิต ทาวิธีปลูกฝังความรักในโรงเรียน
อาจในรูปแบบสวัสดิการ การช่วยเหลือแนะนำแก่ครูบรรจุใหม่ ตลอดจนผู้บริหารทำตัวเป็นแบบอย่าง
ชี้แนะวิธีทำงานและสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน ดังนั้นวิทยาลัยครูและโรงเรียนควรมีความทอเนื่อง

¹ กัลยารัตน์ แก้ววิเชียร, "เจตคติครูที่มีต่อวิชาชีพครู" ใน ผลงานวิจัยทางการศึกษา
(กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2522), หน้า 109.

กันในการพัฒนาทัศนคติต่ออาชีพครู เพราะทัศนคติต่ออาชีพครูอาจเปลี่ยนแปลงได้ เป็นไปในทางบวกหรือลบก็ได้ ถ้าวิทยาลัยครูและโรงเรียนช่วยกันสร้างบรรยากาศที่ดี หาวิธีต่าง ๆ ในการส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพครู ก็จะช่วยให้บัณฑิตพัฒนาทัศนคติต่ออาชีพครู

ค่านิยมสัมพันธ

ความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับค่านิยมสัมพันธที่ตนเองมี กับที่ต้องการ ข้อที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ การสร้างความเชื่อถือจากประชาชนในท้องถิ่นและผู้บริหารในท้องถิ่น สอดคล้องกับความคิดเห็นของคณาจารย์เกี่ยวกับค่านิยมสัมพันธที่บัณฑิตมีกับที่ต้องการ อาจเป็นเพราะกิจกรรมของวิทยาลัยครูส่วนใหญ่จัดแต่ในวิทยาลัยครู นักศึกษาไม่ค่อยมีโอกาสรวมกิจกรรมกับท้องถิ่น แม้แต่ในขณะฝึกสอนก็มุ่งแต่การเรียนการสอนในโรงเรียน มากกว่าที่จะออกไปสัมพันธ์กับชาวบ้านและผู้บริหารในท้องถิ่น

ความคิดเห็นของบัณฑิตกับคณาจารย์เกี่ยวกับค่านิยมสัมพันธที่บัณฑิตมี ข้อที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ การให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในงานต่าง ๆ อาจเป็นเพราะโรงเรียนมอบหมายงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานสอนให้บัณฑิต ซึ่งบัณฑิตไม่ได้รับการฝึกงาน เหล่านี้ขณะที่ศึกษาในวิทยาลัยครู ให้ความร่วมมือในงานต่าง ๆ จากบัณฑิตจึงไม่เท่าที่ควร

ความคิดเห็นของบัณฑิตกับคณาจารย์เกี่ยวกับค่านิยมสัมพันธที่ต้องการ ทุกข้อไม่แตกต่างกัน แสดงว่า ค่านิยมสัมพันธเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเป็นครู

ในด้านค่านิยมสัมพันธที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันเหล่านี้ วิทยาลัยครูจะต้องปรับปรุงให้มีกิจกรรมร่วมกับท้องถิ่นให้มากขึ้น ให้นักศึกษามีส่วนร่วมด้วย การมอบหมายงานในบางวิชาหรือในขณะฝึกสอนให้นักศึกษาออกสำรวจชุมชน จะช่วยให้นักศึกษาไปสัมพันธ์กับท้องถิ่นได้มาก

¹ อุทุมพร ทองอุไทย, "ทัศนคติต่ออาชีพครูที่มีภูมิหลังต่างกัน" ใน งานวิจัยทางการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2522), หน้า 116.

การจ้ออันกับความสำเร็จเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานที่แท้จริงและที่
ต้องการ ตามความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้นับกับบัณฑิต อภิปรายไต่กัน

กานบุคลิกภาพ การที่บัณฑิตและผู้นับกับบัณฑิตมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน
เกี่ยวกับบุคลิกภาพที่บัณฑิตมีและที่ต้องการ อยู่ในอันกับสูงใน เรื่องความรับผิดชอบในงานที่ได้รับ
มอบหมาย เพราะเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้งานต่าง ๆ ในอาชีพการประสบความสำเร็จ และบัณฑิต
ที่จบไม่มีบุคลิกภาพอยู่ในอันกับสูง

กานการสอน การที่บัณฑิตและผู้นับกับบัณฑิตมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับ
ความสามารถในการสอนที่บัณฑิตมีและที่ต้องการ อยู่ในอันกับสูงในเรื่องการควบคุมชั้นและเสริมสร้าง
ให้นักเรียนมีระเบียบวินัย เพราะความสามารถนี้จะช่วยให้ครูประสบความสำเร็จในการสอน ซึ่ง
โดยทั่ว ๆ ไป ครูที่สอนใหม่จะประสบปัญหาเรื่องนี้ แต่บัณฑิตที่จบไปก็มีความสามารถนี้อยู่ในอันกับสูง
ผลการวิจัยที่พบนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการและความสามารถของครูที่จบ
จากคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยส่วนกลาง สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่พบว่า
ครูและครูใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ในสภาพที่เป็นจริงและที่ต้องการอันกับหนึ่งคือ ความ
สามารถในการควบคุมชั้นเรียนและเสริมสร้างให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเอง โดยสามารถ
ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อของใจคนเดียว¹ และการที่บัณฑิตและผู้นับกับบัณฑิตเห็นสอดคล้อง
กันเกี่ยวกับความสามารถในการสอนที่บัณฑิตมี และที่ต้องการอยู่ในอันกับทำในเรื่องการให้โอกาส
นักเรียนร่วมวางแผนในการเรียนการสอน อาจเป็นเพราะบัณฑิตและผู้นับกับบัณฑิตคิดว่า เป็นงาน
ที่ค่อนข้างซับซ้อน และครูก็เฝ้าทำมันที่ทำการสอน วางแผนการเรียนการสอนไว้เรียบร้อยแล้ว

¹ ธีป เมธาคุณวุฒิ, "การศึกษาความต้องการและความสามารถของครูที่จบจาก
คณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยส่วนกลาง สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" (ทุนวิจัย
รัชกาลที่๖กสม โฆส จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 75.

ทศนคติคืออาชีพครู การที่บัณฑิตและผู้นับถือนับถือมีความคิดเป็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับทศนคติคืออาชีพครูที่บัณฑิตมีและที่ทอง การอยู่ในอันคับสูง ในเรื่องการชื้อตรงต่อหน้าที่การงาน เป็นเพราะสมรรถภาพเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นสิ่งที่สำคัญ และมีความจำเป็นมากต่ออาชีพครู ทั้งบัณฑิตและผู้นับถือนับถือจึงมีความเห็นตรงกัน

ความเมตตาของบัณฑิต การที่บัณฑิตและผู้นับถือนับถือมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับความเมตตาของบัณฑิตที่บัณฑิตมีและที่ทอง การอยู่ในอันคับสูงในเรื่องการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในงานต่าง ๆ เพราะบัณฑิตและผู้นับถือนับถือเห็นว่า ความสำเร็จเป็นสิ่งที่จะต้องทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินกิจการไปโดยคดี ทั้งนี้เพราะสภาพการดำเนินงานโรงเรียนนั้นประกอบไปด้วยงานอื่น ๆ นอกเหนือจากการสอน เช่น งานธุรการ งานปกครองนักเรียน เป็นต้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนเป็นสำคัญ

สำหรับความเฉลียวฉลาดในการสอน ทศนคติคืออาชีพครู และความเมตตาของบัณฑิตที่บัณฑิตมี และที่ทอง การในความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้นับถือนับถือ สามารถอธิบายได้ดังนี้ ความสามารถในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตและผู้นับถือนับถือมีความคิดเห็นตรงกันว่าควรปรับปรุงแก้ไข เนื่องจากในสถานการณ์สอนนั้น ทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นว่า ความสามารถที่บัณฑิตมีอยู่ในระดับปานกลาง แต่ความสามารถที่ทองการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะความสามารถที่บัณฑิตมี เป็นความสามารถที่จำเป็นสำหรับอาชีพครู

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา เกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ

ระหว่างผู้ประสานการรณรงค์ เป็นครูก่อนเข้าวิทยาลัยครูกับผู้ไม่ประสานการรณรงค์

สำหรับความสามารถในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบระหว่างผู้ประสานการรณรงค์ เป็นครูก่อนเข้าวิทยาลัยครู กับผู้ไม่ประสานการรณรงค์ จากผลการวิจัยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทุกด้านเกี่ยวกับบุคลิกภาพ ความสามารถในการสอน ทักษะคิดต่ออาชีพครู และมนุษยสัมพันธ์ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ผู้ประสานการรณรงค์จะมาเรียนในวิทยาลัยครู ไปปฏิบัติงานต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการสอน เมื่อมาเรียนในวิทยาลัยครู ได้รับความรู้มากขึ้น เมื่อกลับไปสอนโรงเรียนเดิม เป็นสภาพที่ตนเองคุ้นเคยอยู่ก่อนแล้ว การปรับตัวในเรื่องต่างๆ จึงไม่ต้องเริ่มใหม่ ด้านการสอนก็สามารถปรับปรุงเทคนิควิธีสอนให้ดีขึ้น การรู้จักคนในชุมชนและท้องถิ่นก็เคยมีอยู่แล้ว จึงได้เปรียบัดดีที่ผู้ไม่ประสานการรณรงค์ ที่ต้องมาเริ่มต้นทุกอย่างในโรงเรียนใหม่ ปัญหาต่างๆ ที่ประสบในการปฏิบัติงานก็มีมาก ทำให้ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ น้อยกว่าผู้ประสานการรณรงค์ ซึ่งผลงานวิจัยที่มีผู้ศึกษามาก่อน พบว่า ครูที่ผู้ประสานการรณรงค์สอน

1-2 ปี จะประสบปัญหาในการปฏิบัติงานมากที่สุด¹ และการที่วิทยาลัยครูจะคัดเลือกแต่ผู้มีประสบการณ์ เข้ามาศึกษาต่อในภาคปกติของวิทยาลัยครู คงจะทำได้ยากเพราะปัจจุบันมีโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ เพื่อเพิ่มวิทยฐานะแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สูงขึ้น² ครูประจำการทั่วไปที่ยังไม่มีวุฒิ จึงไม่นิยมมาเรียนภาคปกติ เมื่อเป็นเช่นนี้วิทยาลัยครูควรต้องปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่ศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ หาประสบการณ์เองจากการปฏิบัติในโรงเรียนและท้องถิ่นให้มากขึ้น เพื่อให้นักศึกษาพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ก่อนที่จะออกไปประกอบอาชีพครู นอกจากนี้ทางโรงเรียนควรส่งเสริมบัณฑิตที่ยังไม่มีประสบการณ์ ในระยะไปปฏิบัติงานใหม่ ๆ ให้มาก โดยการช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ

5. ความคิด เห็นของบัณฑิตบัญชา เกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตมีระหว่าง บัณฑิตในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ บัณฑิตในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และบัณฑิตในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์

สำหรับความสามารถในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตมีระหว่างบัณฑิตในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ บัณฑิตในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และบัณฑิตในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ จากผลการวิจัย พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในทุกด้านเกี่ยวกับบุคลิกภาพ ความสามารถในการสอน ทักษะติดต่ออาชีพครู และมนุษยสัมพันธ์ โดยที่บัณฑิตบัญชาประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของ

¹ สุธรรม ประทานทรัพย์, "การศึกษาบัณฑิตซึ่งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา" ใน ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2522), หน้า 227.

² วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์, โครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ (บทุมนานี: วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์, 2522), หน้า 1-2 (อัดสำเนา).

บัณฑิตในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่าบัณฑิตในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ มีการปฏิบัติการเป็นส่วนใหญ่ ครูมีโอกาสดำเนินกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมไ้มาก นอกจากนี้หลักสูตรวิทยาศาสตร์ของสถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ครูที่จะสอนต้องได้รับการอบรม เพื่อมาเตรียมกิจกรรมต่างๆ แก่นักเรียน ทำให้ครูทำงานหนักกว่าบัณฑิตกลุ่มอื่น ๆ คุณมีความรับผิดชอบสูง เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้บังคับบัญชาจึงประเมินค่าการสอนของบัณฑิตในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์สูง และมองค่านอื่น ๆ สูงตามไปด้วย เป็นไปตามหลักสังคมวิทยาว่า คนเราเมื่อมีความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งดีแล้ว จะประเมินความรู้สึกในสิ่งอื่น ๆ ตามไปด้วย ทำให้ผู้บังคับบัญชาประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานทุกด้านของบัณฑิตในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่าบัณฑิตในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การที่วิทยาลัยครูจะพัฒนาความสามารถของบัณฑิตในกลุ่มวิชาต่าง ๆ วิทยาลัยครูต้องส่งเสริมให้หลักสูตรในวิชาต่าง ๆ มีการปฏิบัติในสภาพจริงตามโรงเรียนต่าง ๆ เป็นการฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อให้ทางโรงเรียนช่วยพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตมี และที่ต้องการ สรุปรวมได้ดังนี้

1. สถานที่ที่พัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงาน บัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่า โรงเรียนที่ปฏิบัติงานจะเป็นสถานที่ที่พัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานด้านบุคลิกภาพ ความสามารถในการสอน ทัศนคติต่ออาชีพครู และมนุษยสัมพันธ์
2. ความสามารถในการปฏิบัติงานที่บัณฑิตมี ทั้งบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิตอยู่ในระดับมากในค่านบุคลิกภาพ ทัศนคติต่ออาชีพครู และ

โสภา ชูพิบูลย์, จิตวิทยาสังคม (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศาสนา, 2518),

มนุษยสัมพันธ์ ยกเว้นในด้านการความสามารถในการสอนที่บัณฑิตและผู้บังคับบัญชาประเมินต่างกัน โดยที่บัณฑิตประเมินความสามารถในการสอนของตนเองอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บังคับบัญชาประเมินความสามารถในการสอนของบัณฑิตอยู่ในระดับปานกลาง

3. ความสามารถในการปฏิบัติงานที่ต้องการ ทั้งบัณฑิตและผู้บังคับบัญชามีความต้องการไม่แตกต่างกันในความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิต ด้านบุคลิกภาพ ความสามารถในการสอน ทักษะติดต่ออาชีพครู และมนุษยสัมพันธ์

4. ความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิต ผู้มีประสบการณ์การเป็นครูก่อนเข้าวิทยาลัยครูกับผู้ไม่มีประสบการณ์ ผู้บังคับบัญชาประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานด้านบุคลิกภาพ ความสามารถในการสอน ทักษะติดต่ออาชีพครูและมนุษยสัมพันธ์ของผู้มีประสบการณ์และผู้ไม่มีประสบการณ์แตกต่างกัน โดยที่ผู้บังคับบัญชาประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้มีประสบการณ์อยู่ในระดับมาก ส่วนผู้ไม่มีประสบการณ์ผู้บังคับบัญชาประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง

5. ความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิตในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์กับสังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ผู้บังคับบัญชาประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานด้านบุคลิกภาพ ความสามารถในการสอน ทักษะติดต่ออาชีพครู และมนุษยสัมพันธ์ของบัณฑิตในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่าบัณฑิตในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ขอเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าความสามารถในการปฏิบัติงานในด้านบุคลิกภาพ ความสามารถในการสอน ทักษะติดต่ออาชีพครูและมนุษยสัมพันธ์ เป็นสมรรถภาพที่จำเป็นต่ออาชีพครู โรงเรียนจะเป็นสถานที่พัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านความสามารถในการสอน เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูมีความสามารถในการปฏิบัติงานตามต้องการ ควรจะต้องมีการปรับปรุงวิทยาลัยครูในประเด็นหลักต่อไปนี้

1. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ให้สัมพันธ์กับวิชาในหลักสูตรประถมศึกษา

และมีรบบศึกษา เน้นงานครูและการปฏิบัติในโรงเรียน

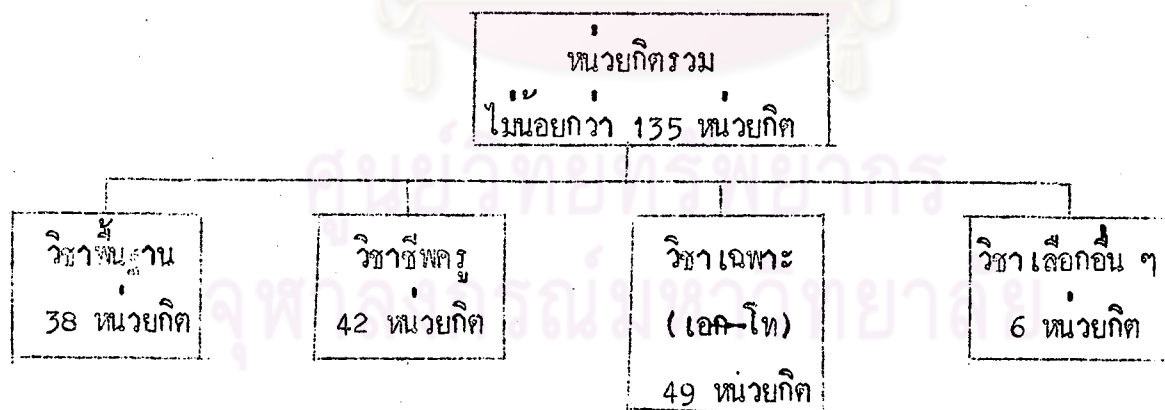
2. กิจกรรมนักศึกษา เน้นชมรมประสบการณ์วิชาชีพครู
3. คุณภาพของอาจารย์ในวิทยาลัยครู
4. การคัดเลือกนักศึกษา เข้าศึกษาในวิทยาลัยครู

นี่จะเสนอแนะรายละเอียด ดังนี้

1. หลักสูตรในวิทยาลัยครูและการจัดการ เรียนการสอนให้สัมพันธ์กับงานครู

เป็นหลัก

จากผลการวิจัยความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิตครูศาสตร์ โดยเฉพาะความสามารถด้านการสอนยังไม่น่าพอใจนัก หลักสูตรการฝึกหัดครูจึงควรต้องปรับปรุงเพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตรุ่นต่อ ๆ ไปในหลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครูพุทธศักราช 2519 จะมีโครงสร้างดังนี้

¹ กรมการฝึกหัดครู, หลักสูตรของสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519, หน้า 3-8.

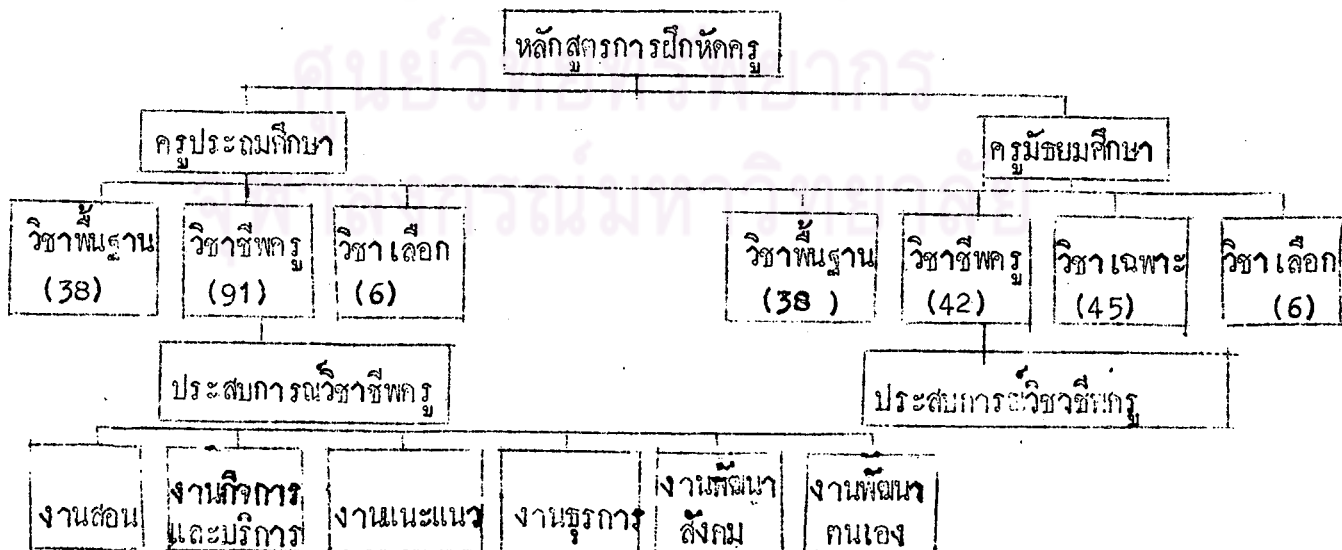
หลักสูตรการฝึกหัดครู เป็นหลักสูตรที่มุ่งสร้างคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ความเป็นคนดี ความเป็นครูดี และความเป็นผู้มีความรู้ดี ตลอดจนส่งเสริมความถนัดทางการงาน โดยแบ่งกลุ่ม วิชาใหญ่ ๆ เป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มวิชาพื้นฐาน ซึ่งได้แก่กลุ่มวิชาภาษา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย

กลุ่มวิชาชีพ ซึ่งได้แก่วิชาการที่ศึกษา ซึ่งรวมทั้งหลักการ เทคนิคและวิธีการ ที่จะสร้างเสริมความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานทางการศึกษา และส่งเสริมวิชาชีพครู

กลุ่มวิชาเฉพาะ ซึ่งได้แก่วิชาการที่จะนำไปใช้สอนหรือปฏิบัติงานตามสาขาที่ถนัด หรือต้องการจะศึกษาให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

หลักสูตรการฝึกหัดครูจะผลิตครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษาาร่วมกัน แต่ปัจจุบันหลักสูตร ประถมศึกษาและหลักสูตรมัธยมศึกษาแตกต่างกันมาก เมื่อผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่บัณฑิตที่สำเร็จ ออกไปสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา หลักสูตรการฝึกหัดครูควรปรับปรุงให้ผลิตครูเพื่อออกไปสอนแยกกันระหว่างครูประถมศึกษาและครูมัธยมศึกษา หลักสูตรที่ปรับปรุงควรมีรูปแบบดังนี้

จากรูปแบบหลักสูตรการฝึกหัดครูที่ปรับปรุงใหม่ จะผลิตครูเป็น 2 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา

สำหรับหลักสูตรผลิตครูประถมศึกษา จะประกอบไปด้วย วิชาพื้นฐาน วิชาชีพครู และวิชาเลือก ในวิชาชีพครูจะเน้นงานที่ผู้เรียนจะต้องไปปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งวิชาที่เน้นงานเป็นหลัก จะได้จากหลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา สาขาประถมศึกษา พุทธศักราช 2524 ซึ่งกำลังทดลองใช้กับวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิชาที่เน้นงานเป็นหลัก มีดังนี้

-งานสอน ประกอบด้วยวิชาที่ฝึกความรู้ความสามารถเกี่ยวกับหลักประถมศึกษา หลักการสอนทั่วไป จิตวิทยาการศึกษา รวมถึงการมีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาทักษะ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ตามหลักสูตรประถมศึกษา

-งานกิจการและบริการนักเรียน ประกอบด้วยวิชาที่ฝึกเกี่ยวกับงานด้านบริการสุขภาพอนามัย และสวัสดิภาพด้านการปกครองนักเรียน ผลงานส่งเสริมกิจกรรมของนักเรียนโดยประสานงานกับผู้บริหารและเพื่อร่วมงานได้

-งานแนะแนว ประกอบด้วยวิชาที่ฝึกการดำเนินงานในการเตรียมและจัดกระทำข้อมูลให้เป็นระบบที่ดี เพื่อการแนะแนว และในด้านการจัดกิจกรรมแนะแนวต่าง ๆ บริการแก่นักเรียน

-งานธุรการ ประกอบด้วยวิชาที่ฝึกการปฏิบัติงานธุรการทั่วไป (สารบรรณ การเงิน ระเบียบข้าราชการครู) งานธุรการเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน (บัญชีเรียกชื่อ ทะเบียนนักเรียน สมุดประจำตัวนักเรียน ฯลฯ) และการปฏิบัติตามระเบียบและคำสั่งเกี่ยวกับการศึกษา (การใช้หลักสูตร การวัดและประเมินผล ฯลฯ)

-งานพัฒนาสังคม ประกอบด้วยวิชาที่ฝึกการวิเคราะห์ชุมชน ศึกษาปัญหาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และงานพัฒนาโรงเรียนควบคู่กับการพัฒนาชุมชนในแง่มุมต่าง ๆ

—งานพัฒนาคน ประกอบด้วยวิชาที่ฝึก เสริมสร้างการพัฒนาบุคลิกภาพของตัวครูเองให้มีชีวิต
ที่มีคุณภาพและเป็นครูที่สมบูรณ์แบบอย่างแท้จริง¹

การให้นำพนักงาน จะให้งานสอนให้นำนักเรียนละ 75 ส่วนงานอื่น ๆ มีนำพนักงาน
ร้อยละ 5 และจะเน้นงานเหล่านี้ให้เป็นประสบการณ์วิชาชีพครู โดยฝึกปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา

ส่วนหลักสูตรผลิตครูมัธยมศึกษา จะประกอบไปด้วยวิชาพื้นฐาน วิชาชีพครู วิชาเฉพาะ
(เอก โท) และวิชาเลือก โดยให้วิชาชีพครูเป็นประสบการณ์วิชาชีพครู ฝึกปฏิบัติในโรงเรียน
มัธยมศึกษา และวิชาต่าง ๆ ที่เรียนควรต้องให้สัมพันธ์กับวิชาตามหลักสูตรมัธยมศึกษา

เพื่อให้นักศึกษาที่มีความคุ้นเคยกับการประกอบอาชีพครู ในหลักสูตรผลิตครูประถมศึกษา
และหลักสูตรผลิตครูมัธยมศึกษา จะเน้นวิชาชีพครูต่าง ๆ เป็นประสบการณ์วิชาชีพครูฝึกหัดนักศึกษา
ในโรงเรียนในรูปแบบปฏิบัติให้สอดคล้องกับทฤษฎีควบคู่กันตลอดเวลา (Sandwich Course) การฝึก
ปฏิบัติจะต้องมีขั้นตอนให้สอดคล้องกับทฤษฎีที่เรียน เช่น ชั้นที่ 1 ส่งนักศึกษาออกไปสังเกตและ
ศึกษาสำรวจงานครูเป็นเช่นไร แล้วกลับมาศึกษาทางทฤษฎีในระยะเริ่มต้น ชั้นที่ 2 ส่งนักศึกษา
ออกไปอีก ไปสังเกตการสอนและงานหน้าห้อง ๆ ของครู แล้วกลับมาศึกษาต่อ ชั้นที่ 3 ส่งนักศึกษา
ออกไปช่วยเป็นลูกมือของครูประจำการ ในงานประจำหน้าที่บางอย่าง ชั้นที่ 4 เริ่มฝึกสอนใน
บทเรียนสั้น ๆ ง่าย ๆ ฝึกทักษะและวิธีสอนในการสอนจุดภาค ชั้นที่ 5 ออกไปฝึกปฏิบัติงานครู
เต็มรูปแบบในระยะ เวลาที่ยาวนานพอควร² จากการศึกษาที่หลักสูตร เน้นการปฏิบัติให้นักศึกษาออกปฏิบัติ

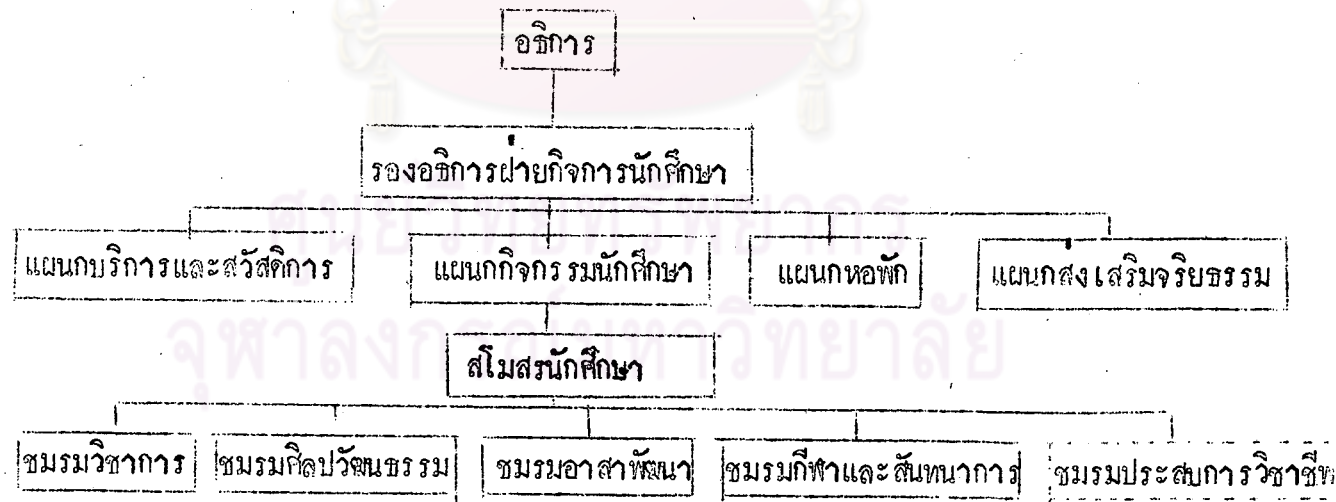
¹กรมการฝึกหัดครู, หลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา (4 ปี) สาขาวิชาการประถมศึกษา
พุทธศักราช 2524 (กรุงเทพมหานคร: กรมการฝึกหัดครู), หน้า 13-16.

²พะยอม แก้วกำเนิด, "ข้อคิดเกี่ยวกับแนวทางพัฒนางานประสบการณ์วิชาชีพครู," ใน
สัมมนาแนวทางใหม่ในการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครู, พิงใจ สินชวานนท์, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร:
กรมการฝึกหัดครู, 2525), หน้า ก.

ในโรงเรียนตั้งแต่แรกเข้าจนสำเร็จการศึกษา จะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพ ความสามารถในการสอน ทัศนคติต่ออาชีพครู และมนุษยสัมพันธ์ การที่โรงเรียนเป็นสถานที่ปฏิบัติการของนักศึกษา จะเป็นไป ความผลการวิจัยที่ พบว่า โรงเรียนจะเป็นสถานที่ที่พัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงาน

2. กิจกรรมนักศึกษา

นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูส่วนใหญ่จะอยู่ในภาวะวัยรุ่นที่มีความต้องการที่จะอยู่กับกลุ่ม เพราะกลุ่มจะทำให้เกิดความมั่นใจ ยอมรับในพฤติกรรมต่าง ๆ ทำให้เขาเชื่อและมีพฤติกรรมไปตามลักษณะของกลุ่มที่เขาได้อยู่¹ ในวิทยาลัยครูจึงควรรื้อกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มจะช่วยพัฒนาความสามารถของนักศึกษา สำหรับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูในรูปชมรม ปัจจุบันประกอบด้วย 4 ชมรมใหญ่ 4 ลักษณะคือ ชมรมวิชาการ ชมรมศิลปวัฒนธรรม ชมรมอาสาพัฒนา ชมรมกีฬาและสันทนาการ เพื่อจะพัฒนาทัศนคติต่ออาชีพครู วิทยาลัยครูควรที่จะเพิ่มชมรมประสบการณ์วิชาชีพครูอีกชมรม ดังนั้นรูปแบบบริหารกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยครู ควรมีรูปแบบ ดังนี้

¹ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, "นิลิตนักศึกษา" ใน การเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 59.

การจัดตั้งชมรมประสานการวิชาชีพครูขึ้นมา มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพครู ให้สมาชิกของชมรมได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ในอาชีพครู มีคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วย ประธานชมรมซึ่งควรจะเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก นายทะเบียน และประชาสัมพันธ์ และมีอาจารย์หัวหน้าแผนกกิจกรรมนักศึกษา หัวหน้าฝ่ายฝึกสอน และอาจารย์พิเศษทุกคนเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา คณะกรรมการของชมรมจะมีหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับประสานการวิชาชีพครู โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

กิจกรรมที่ชมรมควรจัดขึ้น มี ห้องปฏิบัติการหลักสูตร มีแบบเรียนและอุปกรณ์ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้สมาชิกค้นคว้าและใช้ เชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับงานในอาชีพครู การศึกษานอกสถานที่ในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เป็นโรงเรียนตัวอย่าง การจัดนิทรรศการ เกี่ยวกับประสานการวิชาชีพครู ฯลฯ

การมีชมรมประสานการวิชาชีพครูขึ้นมาในวิทยาลัยครู จะเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่จะช่วยให้นักศึกษาที่เป็นสมาชิกของชมรมได้พัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ในอาชีพครู

3. คุณภาพของอาจารย์ในวิทยาลัยครู

การที่จะให้ผลผลิตของวิทยาลัยครูมีคุณภาพนอกจากจะปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนแล้ว คุณภาพของครูสอนเป็นสิ่งจำเป็นมาก เพราะปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้สถาบันอุดมศึกษามีมาตรฐานการศึกษาสูงไปยั้งใดหรือไม่ว่าคือ คุณภาพ¹ ปัญหาของอาจารย์ในวิทยาลัยครูมีวุฒิ
ปริญญาเอก: ปริญญาโท: ปริญญาตรี เท่ากับ 0.1: 4.39: 5.5 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิขั้นต่ำแล้วยังต่ำกว่าเกณฑ์² วิทยาลัยครูจึงควรส่งเสริมให้อาจารย์ที่มีคุณวุฒิน้อย ได้มี

¹ วิจิตร ศรีสอน, "การรับรองมาตรฐานและวิทยฐานะสถาบันอุดมศึกษา," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ (กุมภาพันธ์-มีนาคม 2520): 4.

² กรมการฝึกหัดครู, ยี่สิบเจ็ดปีการสถาปนากรมการฝึกหัดครู, หน้า 14-18.

โอกาสไปเพิ่มทุนคุณวุฒิ เพื่อให้คุณวุฒิของอาจารย์ในวิทยาลัยครูได้เกณฑ์มาตรฐาน อีกประการหนึ่ง อาจารย์ของกรมการฝึกหัดครูมักขาดศรัทธาและทัศนคติต่ออาชีพครู ไม่ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อครู เมื่อเป็นเช่นนี้ควรจะต้องปรับปรุงการคัดเลือกอาจารย์ของกรมการฝึกหัดครู โดยเน้นความสามารถของผู้ที่จะเข้ามาเป็นอาจารย์ในวิทยาลัยครู ควรเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนในระดับประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษามาแล้ว เพราะจะต้องเป็นผู้บรมสั่งสอนคนที่จะออกไปเป็นครูประถมศึกษา และมัธยมศึกษา อีกประการหนึ่งในวิทยาลัยครูควรมีหน่วยพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อจัดฝึกอบรมประชุมสัมมนา ฝึกปฏิบัติการ ใ้ทุนปรับปรุงการเรียนการสอน วิจัยคานการเรียนการสอน ใ้คำปรึกษา บริการอุปกรณ์และดำเนินการคานประเมินผลการสอน² กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยพัฒนาคุณภาพของอาจารย์คานการเรียนการสอน

สำหรับตัวอาจารย์เองก็ควรต้องมีการปรับปรุงคุณภาพของตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดี โดยเฉพาะบทบาทในการสอน ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของอาจารย์ในวิทยาลัยครู ควรจะต้องปรับปรุงไม่ไช่การสอนแบบบรรยาย เพราะการสอนแบบนี้เป็นการสอนใหญ่ ท่องจำ และทำตาม เป็นการสอนที่ไม่เหมาะสมสำหรับสถาบันที่จะผลิตคนออกไปเป็นครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ควรจะสอนใ้ นักศึกษาเรียนด้วยตนเอง จากการสงสัย ไ้ถาม เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและทางออก³ การใ้ ไ้หาความรู้ด้วยตนเอง จะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของการเป็นครูใ้ นักศึกษา เมื่อสำเร็จออกไปประกอบอาชีพครูจะมีนิสัยคนควาหาความรู้ตลอดเวลา ซึ่งจากการวิจัย พบว่า การคนควาหาความรู้ใ้ใหม่อยู่เสมอ

¹ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, "การวิเคราะห์สถานการณ์ของการฝึกหัดครูในประเทศไทย," (กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 15-16. (อัครสำเนา).

² ไพฑูริย์ สีนลาวัณ, การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 167-188.

³ ไพฑูริย์ สีนลาวัณ, สอนไปทำไม. (กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 2-4.

มีความจำเป็นต่ออาชีพครู การพัฒนาอาจารย์อีกประการหนึ่งคือ การประเมินผลการสอน ซึ่งอาจใช้แบบสอบถามที่ประเมินโดยอาจารย์ผู้สอนเอง หรือจากเพื่อนร่วมงาน และจากนักเรียน การประเมินผลการสอนจะเป็นข้อมูลให้อาจารย์ผู้สอนพิจารณา ปรับปรุงการสอนของตนเอง การพัฒนาการสอนและการประเมินผลการสอนจะช่วยให้บทบาทในการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครูมีคุณภาพ สามารถสอนนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ผลผลิตที่สำเร็จออกไปจะมีคุณภาพไปด้วย จากการศึกษา พบว่า คุณสมบัติของอาจารย์เพื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ ควรมีลักษณะ เป็นผู้มีความรับผิดชอบสูง มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีทักษะในการลำดับความรู้ความคิด มีทักษะในการแสดงออก มีทักษะในการรับรู้ มีความมั่นใจในตนเอง มีอิสระในความคิด มีอิสระในการปฏิบัติงาน ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ทำในสิ่งที่สร้างสรรค์เป็นประโยชน์ มีความเสียสละอดทนและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี² ถ้าวิทยาลัยครูสามารถปรับปรุงคุณภาพ และตัวอาจารย์เองช่วยปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพในการสอน จะช่วยให้บัณฑิตที่จบออกไปมีความสามารถในการสอนเช่นเดียวกัน เพราะได้หลอมออกจากเบ้าหลอมที่มีคุณภาพ

4. การคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาในวิทยาลัยครู

การเลือกบุคคลเข้าศึกษาควรกำหนดเขตเช่นเดิม เพราะจากการวิจัย พบว่า นักศึกษาที่จบไปแล้ว จะสอนอยู่ภายในขอบเขตจังหวัดที่วิทยาลัยครูนี้รับผิดชอบ นักศึกษาที่เข้ามาควรเป็นผู้ที่มีสติปัญญาสูง มีทัศนคติและศรัทธาในวิชาชีพครูอย่างแท้จริง ยิ่งใครที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูมาก่อนเข้าศึกษา จะช่วยให้การพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานง่ายขึ้น เพราะมีประสบการณ์อยู่แล้ว ซึ่งจากการวิจัย พบว่า ผู้มีประสบการณ์การเป็นครูมาก่อนเข้าวิทยาลัยครูมีความ

¹ ปิปปิ เมธาคุณวุฒิ, "การประเมินผลการสอน," ใน สัมมนาอาจารย์ค่านการเรียนการสอน, ไพฑูรย์ สีนลาวัณย์, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 152-154.

² วัลลภา เทพพิทักษ์, "หน้าที่และบทบาทของอาจารย์," (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 5-6, (อัดสำเนา).

สามารถในการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้ไม่มีประสบการณ์ ถ้านักศึกษา เป็นผู้ไม่มีประสบการณ์การเป็นครูมาก่อน ทางวิทยาลัยครูจะต้องจัดโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในอาชีพครู เน้นการปฏิบัติในโรงเรียนให้มาก ทฤษฎีแท้ ๆ ควรคัดออกเหลือแต่ทฤษฎีประยุกต์เท่านั้น ให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา เพื่อสร้างสรรค์และเลือกอ่านวัยให้เกิดประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ในการเป็นครูต่อไปข้างหน้า

ขอเสนอแนะอื่น ๆ

5. โรงเรียนควรถูกให้การสนับสนุนเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น อุปกรณ์การสอน หนังสืออ้างอิง บริการห้องสมุด บริการธุรการ ฯลฯ นอกจากนี้ผู้บังคับบัญชาควรส่งเสริมขวัญ กำลังใจและสวัสดิการแก่ครูประจำการใหม่ ๆ เพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จจากวิทยาลัยครูแสดงความสามารถในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. วิทยาลัยครูควรจัดศูนย์บริการช่วยเหลือแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครู เพราะผลการวิจัย พบว่า บัณฑิตที่จบออกไปสอนอยู่ในขอบเขตจังหวัดที่วิทยาลัยครูรับฝึกสอน อาจใช้ศูนย์อบรมครูประจำการในจังหวัดต่าง ๆ เป็นที่รับปัญหา และแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้แก่บัณฑิตของตนเอง นอกจากนี้อาจต้องจัดให้มีการอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้สำเร็จจากวิทยาลัยครูในช่วงปิดภาคเรียนของทุก ๆ ปี

7. ขอเสนอแนะ สำหรับผู้ที่ทำการวิจัยต่อไป ควรติดตามผลบัณฑิตที่จบจากกลุ่มวิทยาลัยครูภาคอื่น ๆ เพื่อนำผลมาปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนในวิทยาลัยครูให้ดียิ่งขึ้น และขยายรูปแบบการติดตามผลให้เป็นระบบยิ่งขึ้น เป็นที่น่าจัดทำเป็นโครงการศึกษาระยะยาว ปรับปรุงและเพิ่มเครื่องมือ ตลอดจนการดำเนินการเก็บข้อมูลให้สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น.